

TRATTEN

INFORMATIONSTIDNING FÖR PERSONAL PÅ BARNMORSKEMOTTAGNINGARNA

CENTRALA MÖDRAHÄLSOVÅRDEN
REGION VÄRMLAND
JUNI 2025

Innehåll

Uppdaterade vådrutiner	s 03
De som önskar föda hemma	s 03
Hypertensiva tillstånd under graviditeten	s 04
Personer som söker vård på BMM från andra regioner och andra länder	s 04
Gynmottagningen – Telefoni.....	s 05
Nya urinrör	s 05
En väg in för patienter - Ett och samma telefonnummer till EVM och BB	s 05
Patientinformation om fosterrörelser	s 05
Catch-up vaccinering för pojkar och flickor upp till 26 år	s 06
Patientinformation	s 06
Immunisering med Beyfortus mot RSV	s 07
Utrotningsprojektet	s 08
Utrotningsprojektet Dos 2	s 08
Vaccinationstäckning Utrotningsprojektet	s 09
Diabetiker typ 1 som vill genomföra LEVA-metoden	s 10
STI-provtagning på BMM	s 10
Semesterinformation Centrala mödrahälsovården	s 10
Information kring svampförgiftning	s 10
Ny medarbetare	s 11
Remiss för vaccination till gravida	s 12
1177.....	s 12
Aktuellt om amning	s 13
Kalendarium	s 14

Centrala mödrahälsovården önskar er alla en skön sommar

Tratten är en informationstidning för personal på barnmorskemottagningarna

Ansvarig utgivare: Maria Heggen, redaktör: Gunilla Svedlund

Kontaktuppgifter till Centrala mödrahälsovården i Värmland:

Tora Thörnblad, Mödrahälsovårdsöverläkare, toraleviken.thornblad@regionvarmland.se

010-831 70 03

Maria Heggen, Samordningsbarnmorska maria.heggen@regionvarmland.se 010-831 67 08

Gunilla Svedlund, Assistent, gunilla.svedlund@regionvarmland.se 010-831 67 06

Besöksadress och postadress:

Älvgatan 39

652 30 Karlstad

010-831 67 06

1177.se/varmland • vardgivarwebben • regionvarmland/intranatet.se

Uppdaterade vårdrutiner

VÅR-13725 Anemi och järnbehandling under graviditet och postpartum

Blanketten Råd angående järnmedicinering som finns i Cosmic har uppdaterats med skriftlig information kring hur järntabletterna skall tas (fastande på morgonen med C-vitaminnehållande dryck eller vatten). Observera att gravida som insätts på järnbehandling ska rekommenderas använda dessa minst 6 veckor postpartum, vilket i praktiken ofta kan bli fram tills eftervårdsbesöket sker då uppföljande Hb skall tas på alla förlösta. Vårdrutinen **VÅR-13725-v.6.5 Anemi och järnbehandling under graviditet och postpartum** kommer att uppdateras under sommaren efter önskemål och frågor från MHV-läkare kring handläggning av intravenöst järn. Utdrag från ny vårdrutin:

Indikationer för intravenöst järn under graviditet

Vid uteblivet svar på givet peroralt järn bör intravenöst järn ges, helst innan anemisering. Andra tillstånd när intravenöst järn är indicerat är inflammatorisk tarmsjukdom, genomgången obesitaskirurgi eller malabsorption av annan orsak.

Efter graviditetsvecka 35 är det svårt att hinna få upp Hb och ferritin (i synnerhet ferritin som är under 20) med peroralt järn då tiden är för knapp innan förväntad förlossning och förväntat behov är stort.

Indikationer och dosering för intravenöst järn:

1. järnbrist med anemi (Hb <105 och ferritin 15-30 µg/L) Monofer eller Ferinject 500mg iv
2. järnbrist med anemi (Hb <105 och ferritin <15 µg/L Monofer eller Ferinject 1000mg iv
3. järnbrist utan anemi då blodvärdet sjunkit vid de senaste mätningarna eller då peroral behandling inte förväntas ge tillräcklig effekt (vid ferritin under 20). I de fall den gravida kan ta peroralt järn kan man ge endast 500 mg intravenöst järn och be den gravida fortsätta med peroral behandling

Kontraindikationer för intravenöst järn är tidigare anafylaxi eller allvarlig reaktion på tidigare givet intravenöst järn, akut eller kronisk bakteriemi eller inkompenenserad leversjukdom. Äkta hypersensitivitet är ovanligt. I sällsynta fall kan fosterbradykardi ses. European Medicines Agency EMA (2013) konkluderar att risk-nyttabalansen för intravenösa järnpreparat är till förmån för fortsatt administrering för de ovan angivna grupperna. Preparatet skall administreras där det finns kompetens att häva en anafylaxi (2). Första trimestern utgör inte längre en kontraindikation men viss försiktighet bör tillämpas för att oro hos patienten kring eventuella biverkningar inte ska uppstå.

För högre dosering av intravenöst järn följ anvisning i FASS.

/Tora

De som önskar föda hemma

Information att lämna till de som överväger att föda hemma har tagits fram av SFOG och barnmorskeförbundet (bifogad fil)

I vår region finns en rutin kring handläggning av de som planerar att föda utanför sjukhus.

RUT-30294 Handläggning av gravid som önskar och planerar förlossning utanför sjukhus

/Tora

Hypertensiva tillstånd under graviditeten

Vi har konstaterat att det saknas evidens för kontroll av urinsticka vid normalt blodtryck och välmående patient. De patienter som även fortsättningsvis behöver kontrolleras med urinsticka under graviditeten är de med förhöjt blodtryck (såsom essentiell hypertoni, graviditetshypertoni och preeklampsi) samt de med njursjukdom. Vid njursjukdom exempelvis glomerulonefrit, SLE eller diabetes mellitus typ 1 eller 2 med njurpåverkan skall en individuell graviditetsplanering göras (via remiss till Specialistmödravården efter inskrivningen) och då kan extra kontroll av proteinuri planeras in.

För att underlätta gränsdragning av vilka patienter som skall läkarbedömas samma dag på Specialistmödravården har vi justerat vådrutinen så att alla gravida med högt blodtryck vid besök på BMM eller behandlad hypertensiv sjukdom sedan tidigare med samtidig 2+ i proteinuri på urinsticka (gäller både manuellt och maskinellt avläst urinsticka) ska få en läkarbedömning på Specialistmödravården inom 24 h. Det innebär att dessa patienter inte behöver gå via vårdcentralens laboratorium för kvantifiering av urin alb/krea kvot utan hänvisas vid telefonkontakt med Specialistmödravårdens barnmorska för läkarbedömning på Specialistmödravården och provtagning som akutmärks.

Den nya vådrutinen har uppdaterats och kommer publiceras i nästa vecka.

[VÅR-11308 Hypertensiva tillstånd under graviditeten](#)

/Tora

Personer som söker vård på BMM från andra regioner och andra länder

Personer folkbokförda i Värmland prioriteras i första hand!

Om **utrymme finns** mottas utomlänspatienter och patienter från andra länder.

De som kommer från annan Region ska ha remiss för att få ultraljud i Värmland (att jämföra med betalningsförbindelse) och då kan tid **om möjligt** erbjudas (obs mycket begränsat med tider under sommaren)

I **Avgiftshandboken** kan ni se vad som gäller för olika länder.

[Vård av personer från andra länder - Region Värmland](#)

Akut och Nödvändig vård ska erbjudas till alla - men inte planerad vård (som till exempel RUL) De får istället vända sig till privata aktörer

De som kommer från andra länder och inte har EU-kort blir självbetalande.

Man har rätt att söka vård vart som helst men finns inga tider på den mottagning de hör av sig till kan ni neka att boka dem och hänvisa till annan instans.

Utomlänspatienter och de från andra länder ska kassahanteras.

Ni som inte kassahanterar själva kontakta er administratör och meddela att aktuellt besök ska kassahanteras.

/Maria

Gynmottagningen – Telefoni

Från torsdag 5 juni är det gemensamt telefonnummer till samtliga enheter inom gynmottagningen!

ALLA ska ringa 010-831 51 00

Därefter kommer olika knappval beroende på vilken enhet de önskar komma i kontakt med

/Maria

Nya urinrör

Byte av urinrör 2025-06-11

Vi återgår till de rör vi har använt tidigare, Vakuumsrör vacuette utan tillsats urin 7/6,5ml gul skruvkork, för att de passar laboratoriemedicins utrustning bättre (se respektive provtagningsanvisning).

Text på röretikett ändras från BEIGE till GUL VAC.

Rör med gul propp kan nu beställas i Mediq, artikelnummer 10009238.

/Fredrik Aronsson
Verksamhetschef
Laboratoriemedicin

En väg in för patienter - Ett och samma telefonnummer till EVM och BB

Den 2 juni startade kvinnosjukvården med att patienter som ringer för råd och stöd första veckan efter att de fött barn ringer ett nummer. Telefonen är kopplad till EVM dagtid och till BB när EVM har stängt.

Telefonnummer: 010-831 67 97

/Lotta Jedvik,
Barnmorska Eftervårdsmottagningen

Patientinformation om fosterrörelser

Använd och hänvisa i första hand till skriftlig information på 1177 när ni informerar om fosterrörelser.

[Minskade fosterrörelser - 1177](#)

Den svenska versionen som ligger i VIDA kommer ligga kvar för att man ska veta vad översättningarna innehåller. Dessa översättningar har vi inte hittat någonstans på 1177.

/Tora

Catch-up vaccinering för pojkar och flickor upp till 26 år

Denna grupp ska INTE erbjudas vaccin på BMM

Barnmorskor har inte vaccinationsrätt på Gardasil för dem

Det krävs en ordination eller att den som ger vaccinet har ordinationsbehörighet och det ingår inte barnmorskeutbildningen

Den vaccinationsutbildning vi barnmorskor har gått gäller ENDAST för utrotningsprojektet

Om de hör av sig till er ska ni hänvisa dem till vaccinationsmottagningen

/Maria

Patientinformation

Patientinformation ska inte längre ligga i VIDA, den ska flyttas till 1177, flytt av vår patientinformation kommer flyttas succesivt

Information om Viktoriaverksamheten i Värmland ligger nu på 1177 och kommer tas bort från VIDA, se nedan hur ni kommer till informationen på 1177

Du är här: [Start/Barn&gravid/Förlossning/Förberedelser inför förlossningen/Förlossningsrädsla](#)

Innehållet gäller för Värmland

Viktoriaverksamheten Värmland

Viktoriaverksamheten – mottagning för dig som känner stark oro och rädsla under graviditeten och inför att föda.

Hos oss får du stöd för att nå fram till en så trygg graviditet och förlossning som möjligt, oavsett förlossningssätt.

Du, eller du tillsammans med din partner, är välkomna till kvinnosjukvården i Karlstad. Där får ni träffa barnmorska eller läkare för enskilda samtal. Under samtalen kommer vi hjälpa dig:

- Att sätta ord på det man tidigare knappt vågat tänka på vilket gör hela problemet mer åtkomligt.
- Att få faktiska kunskaper.

Du kommer även få bekanta dig med miljön på vår förlossningsavdelning vilket ger trygghet.

Kontakt

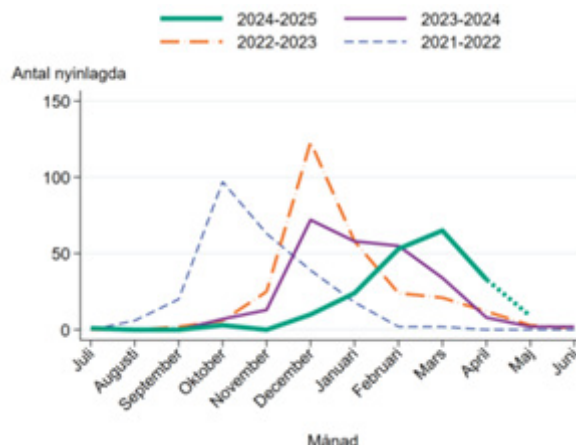
Du når oss genom din barnmorska på barnmorskemottagningen.

/Maria

Immunisering med Beyfortus mot RSV

RSV-viruset innebär störst risk för spädbarn

Beyfortus (nirsevimab) är avsedd för prevention av RSV hos nyfödda och spädbarn under deras första RSV-säsong. Beyfortus är en långtidsverkande monoklonal antikropp, inte ett vaccin. Studier har visat en signifikant minskning av risken för läkarbesök/sjukhusvård på mellan 70 % – 74,5 %. Skyddet mot RSV-infektion varar i minst fem månader och det räcker med en dos per aktuell RSV-säsong. Antalet intensivvårdade under säsongen 2024–2025 var lägre än föregående tre säsonger

17 mars kom NT-rådet (regionernas samverkansmodell för läkemedel) med en rekommendation inför säsong 2025/2026 att Beyfortus ska erbjudas för prevention av RSV-infektion till spädbarn som är 0 - 3 månader under RSV-säsong samt till barn under 12 månader med ökad risk för allvarlig RSV-infektion. Beyfortus är som läkemedel utan avgift för föräldrarna.

Alla nyfödda erbjuds Beyfortus fr.o.m. den 10/9 innan hemgång från BB

- Föräldrar informeras muntligt och skriftligt på BMM och på förlossning/eftervård
- Immunisering administreras av barnmorska på förlossning/eftervård innan hemgång från sjukhus.
- Riskbarn immuniseras på barnmottagning eller neonatalavdelning
- Beyfortus ges som intramuskulär injektion i låret från förfylld spruta
- Dosering: 50 mg barn <5 kg 100 mg barn >5 kg
- Avslutas då RSV-infektioner avtagit i samhället. Beslut fattas lokalt av barnkliniken och efter

Folkhälsomyndighetens råd och rekommendationer.

Nedan finns uppdaterade informationsblad från Folkhälsomyndigheten att ges till både blivande föräldrar och föräldrar (översatt på många språk)

[Skydd mot infektioner genom vaccination under graviditet – Folkhälsomyndigheten](#)
[Skydda ditt spädbarn mot RS-virus och kikhosta – Folkhälsomyndigheten](#)

Nu finns webinariet "Att förebygga RS-virus hos små barn inför säsongen 2025/2026" tillgängligt på Läkemedelsverket (30 minuter).

[Läkemedel vid infektion med respiratoriskt syncytievirus \(RSV\) - behandlingskommendation. Läkemedelsverket.](#)

I mallen "Sammanfattning gravid" dokumenteras under sökordet "Information" att information om RS-immunisering givits muntligt och skriftligt. Informationen går över till ÖD graviditet.

/Maria

Utrotningsprojektet

Nu återstår 1 vecka av inkluderingsmöjlighet i utrotningsprojektet.

Vad innebär det att erbjudandet om dos 1 upphör den 30/6?

- Aktiv kommunikation och utskick upphör.
Kommunikation som inte kostar något (hemsidor o dyl) ligger kvar, men kompletteras med att studien inte längre enrollerar nya deltagare, endast driver uppföljning med dos 2 och ytterligare HPV test.
- Alla möjligheter att boka tid för dos 1 efter den 30/6 tas bort.
- CTS kommer att stängas för att registrera in nya dos 1 vaccinationer, strax efter den 30/6.

Vad gör vi med överblivna vaccindoser?

- Alla deltagande sites kommer att ombes att efter den 30/6 inventera hur många doser man har kvar och vad de har för utgångsdatum. Studieledningen/regionerna kommer att skicka ut listor med antal rekvirerade doser samt antal registrerade vaccinationer per site, för att underlätta inventeringen.
- Doserna är inköpta till studien och bör användas till dos2-vaccinationer. Om detta inte är möjligt pga att utgångsdatum närmar sig så kommer vi ha en diskussion om vad som är lämpligt och tillåtet. En inventering måste först ha genomförts, som en bas för en sådan dialog.

Projektets målsättning är att 70 % av de som tagit Dos 1 även ska ta Dos 2

/Maria

Utrotningsprojektet Dos 2

I höst är det dags att erbjuda Dos 2 till de värmlänningar som var först ut att få vaccin i Värmland hösten 2022. De kommer i första hand erbjudas vaccinering via vaccinationsmottagningarna.

De som är aktuella att vaccinera kontaktas från Karolinska institutet (KI) via Kivra eller SMS.

I informationen finns en länk till vaccinations-mottagningarna där de själva kan boka sin tid.

En del kommer eventuellt att vilja vaccineras på barnmorskemottagning, ni behöver ha vaccin + provtagningskit på mottagningen.

Planen är att försöka samordna vaccinbeställningar och fördela ut till BMM så inget vaccin ska gå till spillo.

Vi återkommer med mer information om detta under hösten.

/Maria

Vaccinationstäckning Utrotningsprojektet

Nu har hela Värmland uppnått 70 % täckningsgrad!!!!

I Tabellen nedan ser ni hur varje kommun ligger till, data är fram till den 16/6

Kommunens namn	Vaccinerade	Att vaccinera	Procent
Storfors	62	12	83.8
Hammarö	238	51	82.4
Torsby	243	54	81.8
Sunne	310	72	81.2
Årjäng	207	60	77.5
Kil	228	67	77.3
Karlstad	3101	942	76.7
Arvika	496	153	76.4
Munkfors	64	23	73.6
Kristinehamn	439	158	73.5
Forshaga	193	70	73.4
Hagfors	184	69	72.7
Grums	177	67	72.5
Säffle	280	109	72.0
Eda	155	62	71.4
Filipstad	168	72	70

Suveränt bra jobbat, stor eloge till Er alla för det fantastiska arbete ni gjort för att Värmlands kvinnor skulle ha möjlighet att få denna vaccination och med det möjlighet att utrota livmoderhalscancer.

/Maria

Diabetiker typ 1 som vill genomföra LEVA-metoden

Det pågår ett projekt på Endokrin och diabetescentrum där de under ett år kommer att ta hand om patienter med typ 1 diabetes som följs där och som vill genomföra LEVA-metoden. De kommer sätta upp information på mottagningen om LEVA-metoden.

Fångar ni upp någon på BMM med typ 1 som vill genomföra LEVA så skickar ni remiss/messenger direkt till Endokrin- och diabetescentrum.

Om/när projektet avslutas kommer ni få meddelande och då återgår uppdraget till primärvårdens dietister igen.

/Julia Forsell

Dietist

010-8315259

julia.forsell@regionvarmland.se

Endokrin- och diabetescentrum

Medicinkliniken

STI-provtagning på BMM

En del frågor har dykt upp gällande STI-provtagning

Enligt Smittskydds hemsida står att de som önskar provta sig kan göra detta på ungdomsmottagningar, vårdcentraler eller på STI-mottagningen.

[Sexuellt överförbara infektioner \(STI\) - Smittskydd Värmland](#)

I vår rutin ska vi erbjuda provtagning till de som kontaktar BMM

Viktigt att de som önskar provtagning blir erbjudna det av den mottagning dit de vänder sig, risken finns annars att de inte provtar sig om de hänvisas vidare.

[RUT-15596 STI-provtagning hos barnmorska](#)

/Maria

Semesterinformation Centrala mödrahälsovården

Tora

Semester	Kvinnosjukvården
Vecka 26-29 + 33	30-32

Maria

Semester	Ultraljud
Vecka 26-29	Vecka 31-32

Gunilla

Semester	
Vecka 26-29	

Information kring svampförgiftning

Hjälp till att sprida information om giftiga svampar. Det har under de senaste åren förekommit allvarliga svampförgiftningar bland personer som inte har svenska som modersmål. För att minska risken för att fler ska plocka och äta giftiga svampar har Giftinformationscentralen tagit fram material bestående av en varningsaffisch på engelska samt en broschyr översatt till 30 språk med de giftigaste svamparna som finns i Sverige.

Giftinformationscentralen vill få hjälp med att sprida informationen till alla verksamheter som möter personer som inte har svenska som modersmål. Det är viktigt att nå ut med informationen i god tid, helst i mitten av juni, eftersom vissa giftiga svampar kan växa tidigt på säsongen. Skriv gärna ut och sätt upp informationen på din arbetsplats.

<https://giftinformation.se/servicemeny/in-english/mushroom-brochure/>

/Helena

Ny medarbetare

Hej,

Jag heter Wilma Granander Schwartz och är leg psykolog. Jag har jobbat på Psykologmottagningen för föräldra- och barnhälsovård sedan 2023. Utöver min kliniska tjänst kliver jag nu på uppdraget som verksamhetsutvecklare på 40% mot mödra- och barnhälsovården. Jag kommer alltså att ta över efter Sofia Nääs som tidigare hade uppdraget (dock i en större tjänstgöringsgrad) och förvaltar det mycket väl!

Det känns oerhört meningsfullt att få vara en del av mödra- och barnhälsovården vars dagliga arbete har långtgående förebyggande och hälsofrämjande effekter. Under min tid i verksamheten har jag i olika sammanhang kommit i kontakt med flera av er och imponerats av den kompetens och erfarenhet som finns. Genom mitt nya uppdrag hoppas jag kunna fortsätta lära mig av er, och samtidigt bidra med ett psykologiskt perspektiv på målgruppen!

Vill ni komma i kontakt med mig när ni mig lättast per mail wilma.schwartz@regionvarmland.se, eller per telefon 010 831 74 72.

Vi ses!

/Wilma Granander Schwartz

Leg. Psykolog

Psykologmottagningen för föräldra- och barnhälsovård

Remiss för vaccination till gravida

Ändringar vart remissen för vaccination under graviditet ska skickas sen den 17/6

Vaccination Värmland ska inte ha dessa remisser längre - De ska istället skickas till **Infektionskliniken – Infektionsmottagning 1**

Infektionsmottagning 1 är tillagd under Mottagande enhet

Välj remissmall: Vaccination

/Maria

1177

Nu finns det skriftlig information anpassad för Värmland om vart man ska vända sig vid besvär efter förlossningen. Följ nedanstående länk och läs samma information som patienterna kommer att få genom omvänt meddelande i 1177 från förlossningen. Det kommer inte att publiceras någon patientinformation i VIDA framöver efter beslut från hälso-och sjukvårdsledningen utan all information skall finnas på 1177.

[Kroppen efter förlossning - 1177](#)

Ett nytt sökord finns i mallen för Uppföljning post partum – Uppföljning 8 v efter förlossning "informerad om var söka vård för fysiska och psykiska besvär"

Patient informerad om vart de ska vända sig vid psykiska och fysiska besvär

☒ Ja ☐ Nej

/Maria

Aktuellt om amning

Amningskurser till blivande föräldrar

Familjecentralen i Säffle har startat upp ett projekt med amningsmottagning. De erbjuder amningskurser till blivande och nyblivna föräldrar, både digitalt och på plats i Säffle.

Erbjudandet gäller hela Värmland och är kostnadsfritt.

Deltagarna får anmäla sig till sin barnmorska eller BHV-sjuksköterska som i sin tur får mejla eller skriva Messenger i Cosmic till Marie Danielsson eller Benita von Essen.

Amningsutbildning enbart kommer att köras digitalt under hösten.

Det är Benita von Essen och Marie Danielsson som håller i dem.

Datum är inte riktigt klart men troligen blir det en gång per månad i slutet av månaden aug – nov .

Anmälan till benita.i.vonessen@regionvarmland.se (barnmorska)
eller marie.danielsson@regionvarmland.se (BHV-sjuksköterska)

Råd till dig som vill stoppa produktionen av bröstmjölk

Information om hur bröstmjölksproduktionen stoppas utan läkemedel.

[INF-24722 Råd till dig som vill stoppa produktionen av bröstmjölk](#)

Kyl och frys

Nu finns det kyl och frys på förlossningsavdelningen där det finns möjlighet att förvara urmjölkad bröstmjölk

[RUT-20838 Handmjölkning hos gravida med diabetes](#)

Bröstkomplikationer i samband med amning

Vi använder Stockholms läns vårdprogram. Den finns att ladda ner via länk:

[Bröstkomplikationer i samband med amning \(kunskapsstodforvardgivare.se\)](#)

KALENDARARIUM

Utbildning som är markerad med * anordnas eller stöds av CMHV och är obligatorisk för att du ska få rätt kompetens och klara av ditt uppdrag.

Vid deltagande i utbildningar ska förankring med närmaste chef göras.

Centrala mödrahälsovården anordnar eller stöder:

* Amning, stöd i amningsstarten

Webbutbildningen är uppdelad i 6 delövningar. Alla övningar utom den som handlar om sena prematurer hör till den baskunskap som alla som ger råd kring späda barn och amning ska ha kunskap om. Efter varje faktaavsnitt går du till länken självtest för att svara på ett antal frågor.

[Utbildningsplattformen](#)

Motiverande samtal, [Utbildningsplattformen](#)

I nuläget är det inga inplanerade MI-utbildningar, då de inte anses som verksamhetskritiska och utifrån regionens ekonomiska läge inte erbjuds nu. Vi hoppas att utbildningen kommer att starta igen till hösten eller i början av 2026.

Kommande utbildningar

September * Yrkesträffar

22/9 alt 24/9 alt 25/9, gruppindelning har skickats ut

Oktober * Högriskobstetrik

22 oktober, Morbrors Ådra, heldag
Inbjudan kommer

November * Digital utbildning - Vitt snus

12 november, 13-16, digitalt via teams

* Föräldraskapsstöd, basprogrammet, gynekologisk screening

26 november, heldag, Morbrors Ådra

Gruppledarskap

Oktober eller november, save the date är utskickat